

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Dalsälven, Arvika kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610161 Dalsälven
Mittpunktskoordinat:	1310885 - 6633320
Totalareal:	3,0 ha
Totalsträcka:	4,4 km
Fastställd av Länsstyrelsen:	2010-05-10
Uppdaterad senast:	2010-01-19
Områdestyp:	Området är utpekad enligt Habitatdirektivet.
Ägandeförhållanden:	Privat samt Bergvik Skog AB och Arvika kommun

Beskrivning av området

Mellan Fjällsjön i norr och Nysockensjön i söder sträcker sig en cirka 4 km lång dalgång, i vars botten Dalsälven löper fram. Förekomst av öring, samt de rödlistade arterna flodpärlmussla (VU) och flodkräfta (EN) visar på ett vattendrag med höga naturvärden. Tyvärr har dock signalkräfta upptäckts vilket utgör ett direkt och allvarligt hot mot flodkräftan. Dalgångens lätt kuperade odlingslandskap med glest spridda gårdar hyser vidare höga kulturhistoriska och landskapsmässiga värden. Landskapet består till större del av uppodlad jordbruksmark med inslag av brukad skogsmark. Jordbruksmarkerna sträcker sig ofta ända ner till älvfåran. Vanligtvis finns en smal lövridå mellan den brukande marken och älven, men längs vissa delsträckor saknas den. Igenväxande ängs- och betesmarker samt skogsbryn gör dock att det sammantaget finns gott om lövträd i älvens närhet. En delsträcka av Dalsälven, vilken tidigare omgavs av betes- och hagmark, kantas nu av lövskog av lundkaraktär. Området klassas som nyckelbiotop på grund av sina höga ornitologiska och botaniska värden. Vidare kantas över en kilometer av älvsträckan i söder av skog klassad som naturvärdesobjekt. Denna del består av lövrika skogsbestånd med potential att utveckla höga naturvärden. Längs norra delen av Dalsälven är vegetationszonen bred och frodig.

Dalsälven rinner genom en ganska smal dalgång som omges av bergsområden. Jordtäcknet utgörs av morän, men i dalens lägre partier täcks det av finsediment som består av lera och

silt. Med åren har älven skurit sig genom finsedimentet så att den underliggande moränen blottats. Således består älvens botten åtminstone delvis av sten, grus och sand vilket utgör en bra livsmiljö för t.ex. flodpärlmusslan.

Dalsälven ingår som målvattendrag för kalkningsverksamheten med motiven flodpärlmussla och öring. Kalkningen startade 1986 i Nordsjön och utökades 1995 med Abborrtjärnet, Älgtjärnet och Totjärnet uppströms Dalsälven.

Dalsälven har utpekats inom miljömålsarbetet (Levande sjöar och vattendrag) som ett av Värmlands skyddsvärda vattensystem. Älven är även utpekad som ett Nationellt särskilt värdefullt vattensystem av Fiskeriverket och Naturvårdsverket.

Inom vattenmyndighetens arbete med vattenförvaltning utgör Dalsälven av en vattenförekomst, SE 663324-131090. Vattenförekomsten bedöms ha god ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) och Naturvårdsverkets handbok för statusklassning (2007:4). Med stöd av vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) har som miljö kvalitetsnorm föreslagits att god ekologisk status ska bibehållas i vattenförekomsten SE 663324-131090. Miljö kvalitetsnormen fastställs genom beslut 22 dec. 2009.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)
3260	Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor	3

Ingående arter enligt habitatdirektivet

Artkod	Artnamn
1029	Flodpärlmussla <i>Margaritifera margaritifera</i>
1163	Stensimpa <i>Cottus gobio</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Dalsälven är att bidra till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för den ingående naturtypen, *vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor*, och de ingående arterna, *flodpärlmussla* och *stensimpa*, på biogeografisk nivå. För att detta Natura 2000-område ska bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för listad naturtyp och arter krävs att nedanstående bevarandemål uppfylls. Då bevarandemålen uppnås anses områdets utpekade naturtyp och arter ha gynnsamt tillstånd.

Art/naturtyp	Bevarandemål
Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)	<p><i>Areal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Naturtypen bibehålls i hela Natura 2000-området (3 ha). <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bottenfaunan ska uppfylla klass 1 eller 2 enligt bedömningsgrunderna i handboken "Statusklassning för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszonen" (2007:4) vid provtagningsplatsen 17BTF0079 Sten. - Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar inom Natura 2000-området. - Enligt den modifierade undersökningstypen "Biotopkartering enl. Värmlandsmodellen (2006)" ska ingen del av vattendraget klassas som

	<p>kraftigt påverkat av rensning/rätning, och maximalt 10 % av vattendraget får klassas som försiktigt påverkat av rensning/rätning efter att biotopvårdade sträckor som besiktigats och godkänts av Länsstyrelsen borträknats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - pH får inte understiga 6,2 vid något mättillfälle enligt kalkeffektuppföljningens handbok "Kalkning av sjöar och vattendrag" (2002:1) vid provtagningsplats 17STA0718 Dalsälven, dalen/stn. - Medelvärde av totalfosforhalten från provtagningarna ett specifikt år får inte överstiga 15 µg/l enligt kalkeffektuppföljningens handbok "Kalkning av sjöar och vattendrag" (2002:1) vid provtagningsplats 17STA0718 Dalsälven, dalen/stn. - Medelvärde av turbiditeten från provtagningarna ett specifikt år får inte överstiga 1 FNU enligt kalkeffektuppföljningens handbok "Kalkning av sjöar och vattendrag" (2002:1) vid provtagningsplats 17STA0718 Dalsälven, dalen/stn. - Medelvärde av nitrathalten från provtagningarna ett specifikt år får inte överstiga 125 µg/l enligt kalkeffektuppföljningens handbok "Kalkning av sjöar och vattendrag" (2002:1) vid provtagningsplats 17STA0718 Dalsälven, dalen/stn. <p><i>Typiska arter</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Fiskfaunan ska uppfylla VIX-klass 1 eller 2 enligt bedömningsgrunderna i handboken "Statusklassning för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszonen" (2007:4) vid elfiskelokal 17ELF0043 Dalsälven, Berg. <p><i>Övrigt</i></p> <p>God ekologisk status ska bibehållas i vattenförekomsten SE 663324-131090.</p>
Flodpärlmussla	<p><i>Populationsutveckling</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Den uppskattade totalpopulationsstorleken flodpärlmussla bibehålls eller ökar jmf med 1997 års inventering (6900 st). - Andelen musslor under 5 cm ska inte understiga 20 % av populationen. - Musslor mindre än 2 cm ska förekomma. <p><i>Livsmiljö</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Populationen av öring vid elfiskelokalen 17ELF0043 Dalsälven, Berg ska inte understiga, för 0+ 15 öring/100m² och för >0+ 10 öring/100m², enligt resultat efter standardiserat elfiske enligt SS-EN 14011.
Stensimpa	<p><i>Populationsutveckling</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Det skattade antal stensimpor bibehålls eller ökar jmf med resultatet från 2005 vid elfiskelokal 17ELF0043 Dalsälven, Berg (10 stensimpor/100m²). <p><i>Livsmiljö</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Se mål för naturtypen "Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)" ovan.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att naturtypen *vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor* samt arterna *flodpärlmussla* och *stensimpa* ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

- Bibehållna eller förbättrade förhållanden avseende vattenföring och flödesdynamik.

- Ingen eller obetydlig påverkan av fragmentering (dämmen och andra vandringshinder), kanalisering, invallning, flottledsrensning mm.
- Fria vandringsvägar i anslutande vattensystem.
- Naturliga omgivningar med strandskog/svämskog, våtmarker och mader.
- God vattenkvalitet. Låg grad av antropogen belastning avseende försurande ämnen, närsalter, miljögifter och partiklar (grumlande ämnen).
- Strandzon med naturliga erosions- och sedimentationsprocesser.
- Naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar.

1029 Flodpärlmussla

Flodpärlmusslan är helt knuten till rinnande vatten med sand-, sten- eller grusbotten. Permanent vattenflöde, relativt hög strömhastighet och i de flesta fall ett klart, syrerikt, näringsfattigt och välbuffrande vatten med stabilt pH är ett krav för att arten ska kunna reproducera sig. En hög strömhastighet och syrerikt vatten gynnar nedbrytning av organiskt material och minskar risken för igenslamning. Lokal reproduktion av öring eller lax är ytterligare förutsättningar för flodpärlmusslans överlevnad. Musslans larver lever som parasit på gälarna hos ung öring och lax och fiskarna utgör därmed en del av flodpärlmusslans livscykel. För att kunna tillväxa måste den lilla musslan hamna på en plats i en sand- eller grusbotten som genomströmmas av friskt vatten, så att musslan kan andas och filtrera näring. Spridning sker inom det aktivitetsområde som utnyttjas av småöringar, särskilt viktig är spridningen uppströms. Vandringshinder kan omöjliggöra återetablering av en utgången lokal population. Spridning sker normalt sett inte mellan vattensystem.

1163 Stensimpa

Stensimpan lever stationärt under stenar på grunt vatten i sjöar, älvar och bäckar. Arten kräver klara och syrerika vatten och är mycket känslig mot försurning. Födan utgörs av dagslände- och mygglarver, maskar och kräftdjur. Spridning kan ske både inom och mellan olika vattensystem så länge inga vandringshinder begränsar spridningsmöjligheterna. Arten är inte hotad i Sverige, men lokalt kan den slås ut till följd av försurning.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan anges potentiella hot mot naturtypen *vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor* samt arterna *flodpärlmussla* och *stensimpa*.

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

- Reglering av vattenföring, dammbyggnationer och dylikt.
- Anläggningar som blir vandringshinder eller på liknande sätt fragmenterar vattendraget.
- Ovarsamt skogsbruk i vattendragets omgivning; kan ge ökad instrålning/temperatur, minskad tillgång på död ved, ökat tillflöde av organiskt material samt körskador som orsakar grumling och igenslamning av bottenarna.
- Intensivt jordbruk i vattendragets omgivning; ökad risk för erosion/grumling samt läckage av närings- och bekämpningsmedel.
- Kanalisering, fördjupning och invallning för att förhindra översvämningar.
- Vattenuttag under perioder med låga flöden.

- Vägbyggen, järnvägar och andra anläggningar i bäckens närområde som kan påverka vattendragets naturvärden.
- Utsättning av främmande arter vilka kan rubba den naturliga artsammansättningen i vattendragen. Exempelvis kan utsättning av icke lokal öring påverka det inhemska öringsbeståndet negativt. Vidare utgör signalkräftan ett hot mot flodkräfta genom spridning av kräftpest.
- Exploatering inom vattendraget eller dess närhet, t.ex. byggande av bostäder, kan leda till ökade krav på översvämningsskydd.

1029 Flodpärlmussla

(hotbilder utöver de som nämns för naturtypen 3260)

- Trampskador från betesdjur (framförallt nötkreatur), dels direkt mekanisk skada genom tramp, dels långvarig skada indirekt genom ökad erosion och igenslamning i samband med trampskador i strandzonen.
- Försurning skadar flodpärlmusslan dels genom försämrade betingelser för öring, dels genom minskad halt av tillgängligt kalk i vattnet.
- Hot mot öringens förekomst, spridning och lek, och därmed brist på värd fisk, vilket i sin tur hämmar föryngringen av flodpärlmussla.
- För mycket bäver; bäverdämmen skapar vandringshinder för värd fisken samt bromsar vattenflödet vilket kan leda till syrefattigt vatten och risk för igenslamning.
- Körning i vattendraget i samband med t.ex. skogsbruksåtgärder.

1163 Stensimpa

- Minskad vattenföring vilket påverkar artens livsmiljö negativt. Arten kräver klart och syrerikt vatten.
- Försurning skadar stensimpan som är känslig för försämrad vattenkvalitet.
- Fragmentering av vattendraget leder till att stensimpans livsmiljö begränsas vilket utgör ett hot mot artens överlevnad på sikt.

Sammanfattad hotbild Dalsälven

Det största hotet mot vattendraget och dess naturvärden är igenslamning av bottenarna orsakat av markanvändningen inom tillrinningsområdet, d.v.s. jord- och skogsbruk. Markskador som skulle kunna uppstå i samband med t.ex. skogsbruk, kan potentiellt medföra mycket grumlande material till bäcken vilket då hotar vattendragets naturvärden. Något större näringsläckage från jordbruket är inte troligt genom att odlingsaktiviteten i området är låg, men de verkliga halterna får provtagningen i samband med uppföljningen visa. Jordbruksmarken används i huvudsak som vall och betesmark. Det förekommer strandbete och därmed en risk för erosion genom att markerna har mycket lätteroderade jordarter. Strandbetet är positivt i sig, men om det uppstår trampskador i strandzonen kommer det få en långvarig grumlingseffekt vilket missgynnar musslorna. Det föreligger vidare en stor erosionsrisk i samband med dikesrensning och därmed också igenslamning av bottenar, både från jordbruk- och skogsmark. Aktiviteten av bäver är stor och det förekommer större dämningar i de övre delarna av älven, vattennivån har höjts så att delar av intilliggande skogsmark står i vatten och dämnena utgör vandringshinder för fisk. Bävrens aktiviteter orsakar också slamning av bottenar vilket avspeglar sig i hela älvsträckan. Älven är

flottledsrensad och dess norra del är omgrävd, vilket orsakar negativ påverkan på bl.a. öringstammen.

Sammantaget bedöms hotbilden mot Natura 2000 området Dalsälvens flodpärlmusselbestånd och dess övriga naturvärden som komplicerad med flertalet faktorer som kan påverka vattendraget, dess musselbestånd, samt stensimpan negativt.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar till att naturtypen *vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor* samt arterna *flodpärlmussla* och *stensimpa* uppnår bevarandemålen i Natura 2000-området Dalsälven.

Gällande regelverk 2010

- Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, t.ex. en överfart i samband med skogsbruksåtgärder.
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får Skogsstyrelsen meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken ska efterlevas i samband med åtgärder som regleras i skogsvårdslagen, t.ex. om en åtgärd bedöms vara tillståndspliktig enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.
- Strandskydd (100 meter) gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken.
- För markavvattning råder tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken.
- Anmälningssplikt eller tillståndsplikt för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- Vid skötsel av jordbruksmark skall hänsyn tas till naturvårdens intressen (12 kap. 8-10 §§ miljöbalken). Länsstyrelsen kan meddela föreskrifter om hänsyn för växt- och djurliv.
- Bekämpningsmedel och gödningsmedel får inte användas i närheten av ytvatten (SFS 1998:947 och SNFS 1997:2)
- Fiskerilagen 2 kap. 16 § innebär krav på tillstånd för utsättning av både fisk och kräftor.
- Flodpärlmusslan är fredad enligt 5 § förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.
- Riksintresse för naturvård enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Anmälningssplikt för avverkningar större än 0,5 ha enligt 15 § skogsvårdslagen.
- Enligt 30 § skogsvårdsförordningen (1993:1096) ska hänsyn tas till naturvärden och kulturmiljövården i samband med skogsbruksåtgärder.
- Samrådspplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningssplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken om de kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.

Ungefär halva Dalsälven ingår i Nyssockensjöns fiskevårdsområde, den andra hälften i Fjällsjön-Öjenässjöns fiskevårdsområde.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

För att bevara naturvärdena i Dalsälven är det viktigt att hela vattendraget och dess närhet skyddas. Detta kräver välplanerade aktiva åtgärder. Nedan följer exempel på åtgärder samt hänsyn som bör tas i vattendragets närhet och i vissa fall även bör tillämpas i hela tillrinningsområdet.

- Inom jordbruksmark bör skyddszoner i form av obrukade eller oplöjda skyddszoner anläggas längs vattendraget. Detta för att minska tillförsel av näringsämnen och bekämpningsmedel.
- På skogsmark som gränsar till älven ska träd och buskar lämnas i den utsträckning som rekommenderas enligt Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 1993:2). Eventuell skötsel inom kantzonen bör gynna inslag av lövträd, förekomst av grova träd samt förekomst av döende och döda träd. De flesta kantzoner fungerar dock bäst om de får utvecklas fritt.
- Körning i samband med avverkning bör undvikas vid vattendrag och i kantzon (AR, SKSFS 1993:2).
- Avverkningsytor i vattendragets tillrinningsområde bör planeras så att ytavrinningen filtreras genom våtmarker eller andra fungerande ekologiska skyddszoner.
- Överfarter av vattendrag som mynnar i Natura 2000-området ska undvikas. Måste överfarter anläggas så ska alternativa lösningar vara väl utredda och samrådats med Länsstyrelsen för att bästa lösningen ska uppnås.
- Om skyddsdikning måste göras i tillrinningsområdet bör diken inte nå vattendragen. Vidare bör sedimentationsbassänger anläggas. Detta gäller samtliga diken innan de når Dalsälven.
- Virkeslagring bör inte ske i vattendragens kantzon.
- Rensning av diken, bäckar och åar undviks eller utförs med stor hänsyn enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler.
- Uttag för bevattning bör ej göras vid lågt vattenstånd.
- Aktiva insatser krävs för att minska bäverns aktiviteter i vattendraget. Enligt Jaktförordningen får Länsstyrelsen ge tillstånd till att bävrars boplats och dammbyggnad förstörs. Tillstånd till sådan förstörelse under tiden den 1 september - den 30 april får dock endast lämnas om det är absolut nödvändigt för att förhindra allvarliga skador. Bävers dammbyggnad, men däremot inte boplats, får förstöras utan tillstånd under tiden den 1 maj – den 31 augusti i hela länet. Under tiden den 1 oktober – den 10 maj är det allmän jakttid på bäver.
- Vid behov ska permanenta vadarställen (t.ex. hårdgjorda ytor eller liknande erosionsskyddande åtgärder) anläggas för nötdjur, samt stängsling av vissa delsträckor för att undvika grumling av vattnet samt trampskador på musslorna.
- Vid eventuella vägbyggen i vattendragens kantzon bör avståndet mellan väg och vattenmiljö vara minst 30 m. Vägdiken bör inte mynna direkt i vattnet. Eventuella vägtrummor ska placeras så de inte utgör vandringshinder. Detta innebär att vägtrumorna läggs under eller i nivå med vattendragets naturliga botten.
- Biotopvård i form av återförande av material från flottledsrensning bör utföras för att skapa mer gömslen och ståndplatser för flodpärlmusslan samt skapa nya lekplatser för öring. Även åtgärder för fiskvandring och naturlig vattenföring kan behövas.
- Det är viktigt att desinficera redskap som ska användas i vattenmiljön för att undvika spridning av kräftpest.

Förslag till skydd

Dalsälvens Natura 2000-värden samt naturvärdena i övrigt bedöms vara i behov av ett starkt långsiktigt områdesskydd med plan för skötsel och restaurering. Även strandnära områden där hänsynen till vattendraget kan innebära avsevärt försvårande av pågående markanvändning, ska säkerställas på lämpligt sätt. Tidsplanen för arbetet med områdesskydd är osäker. Fram till dess bedöms tillståndsplikten enligt miljöbalken 7 kap. 28 a §, samråd enligt miljöbalken 12 kap. 6 §, samt *miljöhänsyn vid skogliga åtgärder* enligt skogsvårdslagen, vara de viktigaste åtgärderna för att uppnå en långsiktig och hållbar vattenvård för bevarandet av naturvärdena inom Dalsälvens påverkansområde. Landområden i anslutning till vattendraget som hyser egna höga naturvärden, exempelvis nyckelbiotopskvalitet, bör säkras.

Bevarandestatus idag

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation och akvatiska mossor

Nationellt

Ett fåtal vattendrag i Sverige är helt opåverkade av uttag av vattenkraft. Nästan alla vattendrag är fysiskt påverkade, historiskt av flottledsrensning och idag framförallt av skogsbruk, jordbruk och annan exploatering. Vattendragen är också påverkade kemiskt och i många fall även biologiskt (främmande arter eller fiskstammar). Höga naturvärden återfinns i älv- och bäckfåror vars förutsättningar bygger på naturlighet i vattendynamiken, naturlighet i omgivningarna och god vattenkvalitet. Vattendragen kan delas in i två typer. De kan vara lugnflytande genom de flackare delarna av avrinningsområdet och då hysa flytbladsvegetation som t.ex. näckrosor, alternativt mer strömmande med stenigare bottensubstrat och hysa olika arter vattenmossa som t.ex. näckmossor. Ibland förekommer kombinationen av de två i samma vattendrag. Gynnsam bevarandestatus för naturtypen kan upprätthållas endast om bevarandeåtgärderna inbegriper angränsande strandmiljöer av betydelse för vattendraget, utökad hänsyn i tillrinningsområdet samt restaurering av särskilt värdefulla objekt.

Dalsälven

Dalsälven uppfyller, trots antropogen påverkan, flera naturlighetskriterier. Förekomsten av öring och flodpärlmussla visar på ett vattendrag med höga naturvärden. Förekomst av skogliga nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt längs älvens kantzonen är av stort värde för älvens naturvärden. Biotopvårdsåtgärder har genomförts för att förbättra miljön för öring och flodpärlmussla men mer åtgärder behövs. Bävaren bygger dämmen på flertalet platser vilket skapar stillastående vatten och missgynnar både öring, flodpärlmussla och stensimpa. Älven är omgrävd ca 100 m i samband med att vägverket ersatte de två trummorna under väg 61 med en bro. Bevarandestatus för vattendraget är oklar eftersom vattenföringen är reglerad, det finns mycket jordbruksmark i anslutning till älven vilket skulle kunna påverka näringsstatus i vattnet, samt att älven är flottledsrensad och bitvis rätad.

1029 Flodpärlmussla

Nationellt

Flodpärlmusslan förekommer i rinnande vatten över hela landet. Den förekommer i både större och mindre vattendrag både i skogs- och jordbrukslandskap. Under 1900-talet har arten gått kraftigt tillbaka inom stora delar av sitt utbredningsområde. Inventeringar visar att flodpärlmusslan är försvunnen från 40-50 % av de lokaler där den fanns under början och mitten av 1900-talet. Flodpärlmusslan förekommer uppskattningsvis i 400 av våra vattendrag (2005). Trots den relativt stora förekomsten är arten rödlistad i landet, klassad till kategorin *sårbar*. Det stora problemet med flodpärlmusslan är att det i större delen av flodpärlmusslornas bestånd saknas föryngring, vilket på sikt leder till att arten dör ut. Flodpärlmusslan finns med på den internationella rödlistan, då arten minskat starkt i hela sitt utbredningsområde. I Europa har arten minskat med hela 90 % under 1900-talet. Sett i ett internationellt perspektiv utgör Sverige och angränsande länder ett kärnområde för arten.

Dalsälven

Dalsälven utgör ett kärnområde, område med högkvalitativ livsmiljö, för *flodpärlmusslan*. Musslan förekommer på flera delsträckor i älven och i vissa delar är musseltätheten mycket hög. Populationsutvecklingen är dock oklar p.g.a. svag föryngring, varför artens bevarandestatus är oklar.

1163 Stensimpa

Nationellt

Stensimpan är utbredd i framför allt låglandet och finns i alla landskap utom på Öland och Gotland. Den finns även i Bottniska viken och Östersjön, åtminstone ner till Småland. Förekomsterna i Götalands inland är fläckvisa och i stora områden saknas arten där.

Dalsälven

Stensimpa förekommer allmänt i Dalsälven och några direkta hot mot arten bedöms inte förekomma. Statusen för stensimpan är idag god då bevarandemålen för arten är uppfyllda.

Uppföljning

För att bedöma ingående naturtyps och arters status i vattendraget krävs uppföljning av de uppsatta områdesspecifika bevarandemålen. Målen preciseras under rubriken "Bevarandesyfte och bevarandemål" tidigare i dokumentet, medan uppföljningsmetoder och intervaller beskrivs nedan. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras och bevarandeplanen uppdateras.

Arealen följs upp vart 6:e år genom GIS-analys av ortofoto.

Bottenfauna provtas vart tredje år enligt handboken ”Statusklassning för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszonen” (2007:4).

Rensning, rätning och kontinuitet följs upp vart 12 år enligt undersökningstypen ”Biotopkartering enl. Värmlandsmodellen (2006)”.

Vattenkemi följs upp 5 gånger per år enligt kalkeffektuppföljningens handbok ”Kalkning av sjöar och vattendrag” (2002:1).

Fiskfaunan följs upp vart annat år enligt standardiserat elfiske SS-EN 14011.

Flodpärlmusslans populationsutveckling följs upp vart 3:e år enligt undersökningstyp ”Övervakning av stormusslor (2004)”.

Planerade biotopvårdsåtgärder i Dalsälven ska samrådas med Länsstyrelsen och besiktigas efter genomförande.

Bilaga

1. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning och ingående naturtyps utbredning.

Referenser

- Johansson Bo-Erland. Uppdrag från Länsstyrelsen 2004. PM - Beskrivning av hotbild och förslag till bevarandeåtgärder och skydd för Dalsälven.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Biotopkartering av värdefulla vattendrag i Värmland 2005.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Databasen Värdefulla sjöar och vattendrag i Värmlands län 2005.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Värmlands län. Rapport nr 2007:5.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2007. Strategi och plan för restaurering av vattendrag i Värmlands län, Levande sjöar och vattendrag, delmål 2 (2007:21).
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2008. Basinventering av Natura 2000-vattendragen.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2008. Kalkningsplan och kalkdatabas.
- Naturvårdsverket. 2002. Kalkning av sjöar och vattendrag. Rapport 2002:1
- Naturvårdsverket. 2003. Handledning för miljöövervakning, undersökningstyp Biotopkartering - vattendrag 2003.
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000, Art- och naturtypsvisa vägledningar, naturtyp 3260 enl. version 03-06-06 och arterna flodpärlmussla och stensimpa enl. version 03-04-16. (www.naturvardsverket.se).
- Naturvårdsverket. 2004. Handledning för miljöövervakning, undersökningstyp Övervakning stormusslor 2004.
- Naturvårdsverket. 2005. Åtgärdsprogram för bevarande av flodpärlmussla. Rapport 5429.

- Naturvårdsverket. 2007. Statusklassning för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszoner. Rapport 2007:4.
- Skogsstyrelsen. 2000. Skogsbruk vid vatten. Skogsstyrelsens förlag. Jönköping.
- Skogsvårdsstyrelsen. 1997. Nyckelbiotopsinventering – Dalsälven.
- Skogsvårdsstyrelsen. 1998. Nyckelbiotopsinventering – Sten.
- SS-EN 14011.2006. Vattenundersökningar – Provtagning av fisk med elektricitet. SIS (Svensk standard).

Bilaga 1. Natura 2000-området Dalsälvens avgränsning, tillika naturtypens avgränsning.

 Natura 2000

1:20 000

Copyright Lantmäteriet 2009, dnr 106-2004/1888